

500-900 mnm

To je klimatsko najprimernejša nadmorska višina tako za težave z dihanjem, kot za motnje duševnega ali živčnega značaja. To je višinski pas nad morjem megle (Vače, Rakitna, itd.).

Med obema vojnama ni bilo novogradenj. Po vojni, v socializmu je nastopilo obdobje preseljevanja mladine iz podeželja v industrijske centre. Število otrok se je tako zmanjšalo, da so bili vodilni prepričani (okoli leta 1980), da bo potrebno učence zadnjih štirih razredov voziti v Litijo. Na Vačah bo nastalo skoraj prazno območje velikih pašnikov in velikih kmetij. Na sestankih krajanov s predstavniki občine o »ukinitvi šole« je bilo vedno zelo razburljivo. Nekaj borcev za šolo je bilo zelo kaznovanih, a so uspeli ohraniti popolno osnovno šolo. Okoli leta 1970 so nastajale Nove Vače. Mlade družine so ustvarile kar celo naselje novih hiš pod starim naseljem, ki je bilo skoraj prazno ali z ostarelimi domačini. V okolici Vač so upokojenci gradili vikende.

Nastopi renesansa – preporod. V tretjem tisočletju smo se ljudje začeli dušiti v mestni umazaniji. Večina bi rada živela v naravi, na robu gozda, s hišico in vrtom - na najbolj zdravi, čisti in sončni legi - nad meglo.

Začela se je selitev mladih družin iz mesta nazaj na deželo. Vikendi so se spremenili v stanovanjske hiše.

Stare hiše so obnovili in naselili. Mlade družine zidajo svoj domek iz pravljičice. Če imaš službo v Ljubljani, si z avtom prej na svojem delovnem mestu kot pa nek Ljubljančan iz centra mesta.

Tako je iz petih domačij na Mačkovcu (najvišji, severni del Vač) nastalo celo naselje - skoraj 20

stanovanjskih hiš in še nove gradijo. Če vas zanima več, si preberite drobno knjižico: (Silvo Klopčič: Moj Mačkovec nekdanj in danes, I. 2020). Podobno je po ostalih vaseh. Nastajajo prave male vasice »mestne četrti« iz prej mogočnega starega gospodarskega poslopja. Nekatere kmetije so se pa nasprotno - spremenile v prave kmetijske obrate.

Čisto nemogoče je prezreti gradbišče osmih hišic pod Vačami - nasproti zelenega športnega igrišča, na spodnji strani glavne ceste, ob cesti proti Potoku. Gradi se ob poti proti Kleniku pa v Krepakah (čisto blizu znamenitega vaškega perišča – Ude)... Vse hišice so že rezervirane in med stanovalci bodo tudi vaški učitelji – bodoča domača inteligenca. Prava naselitvena eksplozija, za katero ima največ zaslug podjetje Anmax in njihov odločni vodja: Matetov Andrej - Andrej Vrhovec.

Vse več nas je in še vedno se imamo radi! Tito bi rekel: "Čuvajte mi bratstvo i jedinstvo kao zjenicu oka svoga!" Zvonček Norček

Čestitam za okrogle obletnice: Pustolovskemu parku GEOSS za 10-letnico uspešnega delovanja; naši državi za 30-letnico osamosvojitve, Društvu GEOSS za 40-letnico uspešnega uresničevanja projekta GEOSS; Slovenskemu oktetu za 70 letnico in HSE Energetski družbi, ki je podprla sodelovanje Slovenskega okteta na slovesnosti na GEOSS-u, 13. junija 2021.